

2. mai 1660 ble retten satt på Gåthaug i Hjuksebø. 6 Lagrettsmenn var innkalt; Nils Årås, Jacob Nyhus, Sander Kleiverud, Jens østre Sauar, Jens Tveiten og Rollev Ånås. Bonde-lensmann Erik Gjernes var også tilstede.

Det var Taran Torsteinsdtr fra Drangedal som hadde reist arvekrav mot Gunder Nilsen Gåthaug's barn og arvinger. *

De saksøkte arvingene var:

- 1 Tjostolv Høljesen Gåthaug på konas vegne
- 2 Bjørn Enggrav på konas vegne
- 3 Torstein Kaljord på mora Taran Nilsdtr's vegne
- 4 Sissel Nilsdtr Sunde på egne vegne.
- 5 Torger Svålstugo på sin kone Ingeborg Nilsdtr's vegne
- 6 Vetle Nes på sin døde kone Bergit Nilsdtr og hennes barns vegne

Saksøker Taran Torsteinsdtr mente at hun ikke hadde fått sin rettmessige del av arveen i 1604. Hun hadde ikke fått noen arvelodd direkte og det som kom til utlodning til da avdøde Torstein Nilsens barn var ikke en fullstendig broderlodd. Saksøkeren ville gjerne vite hvorfor hun var utelatt fra arveutlodningen i 1604. Kunne det skyldes at man mente hun var et horebarn eller at hun hadde forbrudt seg på annen måte?

En av de gjenlevede farsøstrene til Taran bekreftet at avdøde Torstein Nilsen var eldst i søskenflokket. Videre at han hadde en sønn Rollev som var født i 1604 og at det var riktig at Taran også var et ektefødt barn av Torstein, men hun var ikke født når skiftet i 1604 ble skrevet.

Arvingene la fram flere brev:

- a) Skifte datert på Gåthaug 28. januar 1604 etter Kari Torsteinsdtr mellom Nils Gåthaug og deres barn. Barna var Taran, Sissel, Gunder, Ingeborg og Bergit. I tillegg nevnes sønnesønnen Rollev Torsteinsen. Gods til deling var 3 tønner og 4 meler, som barna hadde latt faren beholde så lenge han levde. Men faren skulle gi hvert av barn 1 mele. Det var verdien av denne ene mele korn som Tarans mann hadde bekreftet mottatt i 1651. Taran hadde arvet den av sin bror Rollev.
- b) Skifte datert på Svålstugo 17. juni 1607 etter «deres Gode moder»/bestemor Anne Rasmusdtr (mora til avdøde Kari Torsteinsdtr) Det var gods i dette skiftet også, som ble lagt til skiftet i 1604. Alyt dette kom til utlodning i 1634.
- c) Skifte datert på Gåthaug 6. januar 1634 (etter Nils Gåthaug). Gods til utlodning var 6 tn og 1 ½ mele korn.
- d) Bekreftelse datert Svålstugo 14. september 1651 der Taran Torsteinsdtr's ektemann Tor Oddsen [Adsem/Odsen] bekreftet å ha mottatt arveoppgjør (22 riksdaler) etter Tarans «Gode fader» Nils Gåthaug og «Gode moder» Kari Torsteinsdtr. **

Arvingene spurte saksøker Taran Torsteinsdtr om hun kunne nekte for å ha mottatt en slik arvelodd. Hun kunne ikke nekte, men kunne ikke huske noe om det. Arvingene var også kritiske til at saksøker hadde ventet så mange år med å ta opp denne saken. Barna nevnt i skiftet fra 1604 var døde eller i «Vanmacht» og barnebarna visste ikke noe.

Saksøker Taran Torsteinsdtr tapte saken. Hun ble anerkjent som ekte datter av Torstein, men arven var gjort opp etter «den gamle loven». I følge den kunne ikke en brorsønn eller datter arve sammen med farbror eller farsøster. Dessuten var ikke alt godset tilstede, men hos den avdødes mor Anne Rasmusdtr.

Oppsummering:

1 Torstein Svålstugo gm Anne Rasmusdtr (død ca 1607)
11 Kari Torsteinsdtr Svålstugo (død ca 1603) gm Nils Gåthaug (død ca 1630)
111 Torstein Nilsen (død 1603)
1111 Rollev Torsteinsen (født ca 1600 - trolig død ca 1650)
1112 Taran Torsteinsdtr (født 1604 – levde 1660 i Dranegedal) gm Tor Oddsen/Adsem (død før 1660)
112 Taran Nilsdtr (død før 1660)
1121 Torstein Kaljord
113 Sissel Nilsdtr (på Sunde 1660)
114 Gunder Nilsen (død før 1660 på Gåthaug), enka gm Tjostolv Høljesen
1141 NN Gundersdtr (lever 1660) gm Bjørn Enggrav i Heddal
115 Ingeborg Nilsdtr (lever 1660) gm Torger Svålstugo
116 Bergit Nilsdtr (død før 1660) gm Vetle Nes

.....

* Saksøker kalles «Karen Taastensdatter» i Tingboka første gang hun omtales, og kun den ene gangen. Senere i protokollen omtales hun som «Taran Taastensdatter», som et barn født etter skiftet til faren i 1604. Dette er også mer logisk, med mindre det ble født tvillinger (Kari og Taran).

** Tarans mann het Tor, men etternavn/patronymikon er usikkert – Odsen eller Adsem?

.....

Nedre Telemark sorenskriveri, SAKO/A-135/F/Fa/L0001: Tingbok, 1652-1661, s. 147

<https://www.digitalarkivet.no/rg20090713650156>